

PIOTR PATKOWSKI

„Obywatelu! Kim jesteś?

Raport o społeczeństwie obywatelskim”

(18 października 2012, Lublin, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej)

16 października 2012 r. odbyła się w Lublinie – na Wydziale Humanistycznym Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej – pierwsza wspólna konferencja Koła Naukowego Historyków Studentów UMCS oraz Oddziału Lubelskiego Stowarzyszenia Studenci dla Rzeczypospolitej. Wzięli w niej udział pracownicy naukowcy specjalizujący się w tematyce społeczeństwa obywatelskiego, a także studenci czterech polskich uczelni (Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, Uniwersytetu Adama Mickiewicza i Uniwersytetu Jagiellońskiego).

Głównym celem konferencji było udzielenie przez prelegentów odpowiedzi na pytania: Kim jest dziś obywatel? Jaka jest jego rola? Jakimi posiada prawa i obowiązki? Czym jest społeczeństwo obywatelskie?”. Odpowiedzi na te zagadnienia próbowano znaleźć w trakcie trwania pięciu paneli tematycznych i dwóch debat.

W pierwszym panelu – „Historia, Naród, Dziedzictwo. U korzeni idei obywatelskich” – prelegenci poruszyli takie zagadnienia, jak: początki kształtowania się społeczeństwa obywatelskiego, różne jego przejawy w przeszłości, znaczenie pojęć: „ojczyzna”, „honor”, „dziedzictwo” oraz relacje między pojęciami „społeczeństwo” i „naród” w koncepcjach politycznych. Wspomniano również o roli dwóch wielkich patriotów i obywateli – Romane Dmowskim i Kazimierzu Sosnkowskim – w budowaniu silnego, obywatelskiego państwa. W kolejnym panelu – „Społeczeństwo i państwo. Instytucje i formy społeczeństwa obywatelskiego” – poruszono kwestię aktywności społecznej podczas wyborów. Mateusz Żukowski wskazał na potrzebę kampanii zachęcających do udziału w wyborach i silnej legitymizacji, którą uzyskuje zwycięska partia przy wysokiej frekwencji. Piotr Patkowski wskazał zaś, że w ujęciu konstytucyjnym pojęcie narodu i obywateli jest tożsame i to obywatele/naród tworzą państwo i samorząd terytorialny.

Kolejny panel dotyczył tematu „Obywatel w świecie mediów”. Ilona Dąbrowska oraz Dominika Popielec mówiły o możliwościach jakie dają nam wirtualne media, takie jak Facebook czy Youtube, gdzie każdy, pozostając przy komputerze, mogąc być anonimowym (a często „bezkarnym”), może co prawda

uczestniczyć w społeczeństwie obywatelskim, ale może też naruszać wolności i prawa innych osób. Główna konkluzja brzmiała: media internetowe mogą i powinny być uzupełnieniem aktywności społecznej w świecie rzeczywistym. Wskazano także, jak ważne jest solidne, rzetelne i dbające o prawdę uczciwe dziennikarstwo.

Następnie odbyła się debata z udziałem pracowników naukowych, którą można śmiało uznać za jeden z najciekawszych momentów konferencji. W debacie udział wzięli: dr hab. Janusz Wrona, prof. UMCS, dr hab. Lech Zdybel, prof. UMCS, dr hab. Jolanta Zdybel, dr Mariola Kuszyk-Bytniewska i dr Monika Torczyńska-Jarecka. Dyskutanci prezentowali swoje opinie o społeczeństwie obywatelskim, często z różnych pozycji, powiązanych z naturą swojej pracy naukowej. Następnie w trakcie panelu „W todzie i przed trybunałem. Prawne uwarunkowania społeczeństwa obywatelskiego”, Marlena Jedlińska kontynuowała temat wykorzystania wirtualnych mediów – wspomniała, że w dzisiejszym świecie, przy braku wolnego czasu, a także poczucia bycia bezpiecznym w anonimowym Internecie, musimy uznać media wirtualne za kolejny etap rozwoju społeczeństwa obywatelskiego. Marcin Jędrejek wskazywał zaś na możliwość obrony swoich praw i wolności jakie wyznacza kodeks karny. Tłumaczył jak ustawodawca uregulował takie kwestie jak stan wyższej konieczności czy obronę konieczną. Wspomniał też o drodze sądowej jako instytucji, gdzie możemy bronić i dochodzić swoich praw.

W ramach panelu „Obywatele na świecie” Eunika Chojecka opowiedziała o sukcesie Ruchu Kół Obywatelskich na Węgrzech i entuzjazmie społecznym, który wybuchł w tym kraju po wielkim sukcesie wyborczym Victora Orbana. Katarzyna Bielska wskazała na potrzebę solidarności bogatych krajów Północy z biedną Afryką i o nierównym podziale zysków z pracy osób z „Czarnego kontynentu”. Wspomniała, że potomkowie kolonizatorów powinni wziąć na siebie część ciężaru finansowania rozwoju Afryki. Katarzyna Zabratańska mówiła zaś o narastającym antagonizmie między Ukrainą zachodnią i wschodnią.

Konferencję zakończyła debata organizacji społecznych. Wzięli w niej udział przedstawiciele Lubelskiej Krytyki Politycznej, Akademickiego Klubu Myśli Społeczno-Politycznej „Vade Mecum” i Klubu Austriackiej Szkoły Ekonomii w Lublinie. Mimo wielu różnych zdań i opinii prezentowanych przez te organizacje, różnego rozumienia pojęcia służby państwu i obywatelom, każda z tych organizacji ma taki sam cel, którym jest dobro Polski i Polaków. I to właśnie takie organizacje są podporą i jednym z podstawowych „budulców” społeczeństwa obywatelskiego.

PIOTR PATKOWSKI, student of Law, Maria Curie-Skłodowska University, Lublin, Poland. E-mail: studencidlarp.lublin@gmail.com.